

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

17. An Oratoria Palatii alicujus Civitatis, in quo Senatores alicujus civitatis
negotia tractant, & justitiam administrant, censeantur sublata per Bullam
Pauli V. Et an sub eadem prohibitionem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

præterita &
vlt. per tot.

seu cellis, vbi decumbunt infirmi, vt possint è lecto audire Missam, & Eucharistiam recipere: nec necessum est, vt infirmitas sit magni momenti, sed sufficit, vt infirmus exire à cubiculo non valeat. Tunc autem Superiorem localem Altare approbaturum sentio, siue ex propria auctoritate, siue ex rati habitatione, aut commissione præsumpta Prouincialis. Deinde Regulares infirmi extra Claustra degentes possunt, facere celebrare in suis cubiculis: secus si sæculares ægrotarent in Monasterio; quia, inquit, hoc est priuilegium personale, non locale: Sed existimo, quòd tunc in horum etiam cubiculis possent Superiores Altare ad celebrandum erigere in suo Monasterio. Adde etiam, quòd Moniales sub Regularium regimine viuentes, possunt frui, & vt hoc priuilegio, si Regulares, quibus subiiciuntur, eo gaudeant, vel in eo communicent cum aliis Religionibus; quia prædictæ Moniales participant priuilegia concessa Regularibus, necnon priuilegium communicationis, quatenus capaces sunt, cum sint veluti quid accessorium Regularibus, & pars eiusdem Ordinis. Ita Quintanadugas, & Pasqualigo.

3. Sed ego in istis priuilegiis admior liberalitatem Sedis Apostolicæ erga seruitia præstita Regularibus; & admior modestiam Regularium, qui parce & rarisimè illis vtuntur; quod merito ita sciendum esse puto. Sed, vt verum fatear, non possum acquiescere, vt hodie Regulares possint vti illo priuilegio, quòd affert Pater Pasqualigo, nempe, quòd etiam si extarent infirmi extra Claustra in domo sæcularium, possint facere celebrare in suis cubiculis: non, inquam, hoc admitto: sed contrarium teneo cum Magistro Patre Lezana in *Summa*, tom. 3. verb. *Altare*, num. 15. & 16. vbi sic ait: [Probabiliter affirmari posse videtur, sicque aliquando in Hispania practitari vidi, de cameris particularibus aliquorum Religioforum, casu aliquo extraordinario, quo, videlicet, propter infirmitatem è camera exire non possint ad audiendam Missam, & dies solemnem fuerit vel propter sacram Communionem recipiendam: quòd, scilicet, tunc possunt in propriis cameris honestis, ac decentibus celebrari facere in Altari portatili. Ratio est: quia camera Religioforum regulariter sunt loca decentia, & honesta, ac per consequens in eis poterunt prædicti Regulares priuilegiari vti dicto priuilegio, non solum permittente, aut non contradicente Episcopo, propter dicta; sed etiam casu dato, quòd ipse contradicat, cum prædictæ camerae non sint priuatae domus; sed ad Ecclesiam pertinentes, nec omninò extra Ecclesiam, ac proinde non comprehensæ in decreto Concilij Tridentini. Pro hoc etiam extat notabile priuilegium Pij IV. pro Canonicis Regularibus Sancti Saluatoris Lateranensis, quod refert Peirinis tom. 1. *priuilegior. Minim. in Constit. Pyrrhi*, num. 34. ex Peregrino in *Compend. priuileg. Congregationis Regularium, titul. Infirmi*, §. 2. Est autem magnum hoc priuilegium: nam concessum dicitur 18. Maij, 1565. post Concilium Trident. & cum derogatione ipsius. Aliud etiam priuilegium pro Fratibus Hieronymianis in Hispania refert Portell. in *dubijs Regular. verb. Altare*, num. 3. quod non vidi, nec scio, an sit solum viuæ vocis oraculum, ac per consequens hoc tempore reuocatum. Nullatenus tamen id credo esse permillum in cameris sæcularium, non solum quia ipsæ sunt priuatae domus, & omninò extra Ecclesiam, de quibus loquitur Concilium; sed etiam, quia hoc est contra voluntatem Episcoporum, qui meritò, & rationabiliter id non permittunt; præsertim, propter declarationem Sacrae Congregationis, quam refert Naldus verb. *Missæ*, num. 31. & 32. vbi decernitur, licentias celebrandi in priuatis Oratorijs non nisi à Sede Apostolica esse concedendas, nec ab Episcopis posse concedi.] Ita Lezana Dissentior igitur à Patre Pasqualigo in ordine ad dictum priuilegium, quòd quidem puto neque esse

in vsu. Et idè dixit Garcias vbi *suprà*, num. 3. [Anade, Pasqualigo, que si vn Religioso se halla enfermo fuera del Conuento, que puede hazerle dezir Missa en su aposento, si es lugar decente para oyrla de algun Clerigo, d Religioso, por que este es priuilegio personal, & se quitor persona, però no entiendo ay vfo dello.] Ita ille, & ego. Vnde abstineant Regulares à tali priuilegio. Nota etiam hâc obiter cum Barbosa de *iure eccles. lib. 1. c. 44. n. 64.* & Lezana in *Summa*, tom. 4. verb. *Moniales*, n. 31. Sacram Congregationem sub die 22. Augusti, 1605. declarasse, ne in Monialium infirmarum Sacrificium Missæ celebrari permitatur.

4. Sed hic inquirendum est, an, quando virtute priuilegij Gregorij XIII. Prouinciales Societatis approbant Oratoria intra, & extra domos suas pro Religiosis subditis, debeant hoc facere per se, vel per alios; debere fieri per ipsos Prouinciales putat Pellizzarius tom. 2. tr. 8. c. 2. *sect. 2. n. 91.* cum in concessione posita sit clausula, *per se*, quòd, scilicet, ij per se ipsos vtantur, non per alios. Verùm negatiua sententia adheret. Quintanadugas tom. 1. *tractat. 7. singul. 34. n. 4.* vbi ita asserit: Notandum, hanc approbationem Ordinarij loci sufficere, vt Oratoria in Conuentibus, aut in prædijs erecta visitentur, & approbentur à Prouinciali. Suaris tom. 3 in 3. *par. disp. 81. sect. 3.* Enriquez lib. 5. de *Missæ*, cap. 27. num. 2. & conitat ex Bulla Gregorij XIII. Societati concessa anno 1575. quæ incipit: *Decret Romanum*, &c. ibi *Postremò considerantes, quante Societati huiusmodi cura sit perfectio diuini cultus, quamquam etiam sepe, remotis in locis Collegia, & Residencia habeat, volumus, et in Oratorijs, & Capellis, qua ipsius Societatis Prouinciales per se in Domibus, Collegijs, & alijs locis, vbi aliqui Societatis residebunt, approbentur, & ad diuinum diuinitatem cultum deputauerint, Missæ, & alia diuina Officia, alterius licentia desuper minime requirant, celebrari possint.* Ita ille. Mihi verò magis placet opinio Pellizzarij.

5. Ex his sequitur supradicta Oratoria Regularium, & sæcularium differre, & concordare in multis. Differunt, quia Priuilegium Oratoriorum Regularium est locale; sæcularium est personale. Oratoria Regularium non egent Episcopi designatione, & approbatione, sæcularium egent. In Oratorijs Regularium plures Missæ dici possunt; in sæcularium, vna. Omnes interefferentes Missæ in Oratorijs Regularium satisfaciunt præcepto in Oratorijs sæcularium minime, sed sola familia domini. Oratoria Regularium gaudent immunitate, quod non admittitur in Oratorijs sæcularium, &c. Concordant, quia non egent benedictione; & si polluantur non egent reconciliatione, &c.

RESOL. XVII.

An Oratoria Palatii alicuius Cuitatis, in quo Senatores alicuius Cuitatis negotia tractant, & institum administrant, censentur sublatæ per Bullam Pauli V. Et an sub eadem prohibitione comprehendatur Capella carcerum publicorum?

Et an quatenus dicta Capella sub Decreto sacri Concilij, nec non Decreto Pauli V. & literarum prohibitione comprehendantur, & Bulla Cruciatæ non suffragatur, liceat Episcopo contra Sacerdotes tam sæculares, quam Regulares in eisdem Capellis celebrare volentes, post editum Archiepiscopi publicatum, seu intimatum, procedere, & quibus penis punire? Ex p. 9. tract. 11. Ref. 35.

§. 1. PRO negatiua sententia dici potest, quòd dictum Decretum Pauli V. abstulit Oratoria domorum priuatarum, vt obseruat Portell in *resp. regul. tom. 1. par. 3. casu 20. n. 4.* Marchinus de *Sacram. Ordinis*, 11. 3. par. 3.

cap. 3. c. 9. n. 11. Beja par. 4. casu. 33 Lezana in summa... Garcia in summa Theol. mor. tr. 3. d. 2. p. 1. n. 14. Carolus a Basilica Petri... Misserum de consecr. dist. 1. cum aliis: & ideo asserunt, quod in dicto Decreto non fuerunt comprehensa, quod in dicto Decreto non fuerunt comprehensa...

1. Sed, his non obstantibus, nouissime cum Archiepiscopo Calaritano peteret a Sacra Congregatione Concilij decisionem huius dubij. An sub prohibitione Decreti Pauli V. super Oratoriis priuatis comprehendatur Capella existens in Aula publica Palatii ciuitatis, ita vt Magistratus teneatur a Sede Apostolica licentiam impetrare? Sacra Congregatio die 14. Nouembris, 1648. respondit comprehendit sub prohibitione Decreti. Vnde patet responsio ad titulum nostre questionis, nempe, supradicta Oratoria esse subiecta a Paulo V. Et quidem, vt obseruat Ioannes Valerius in differ. vniuers. fori, verb. Missa, differ. 2. s. 2. huius facultas habendi Oratoria, non solum fuit subiecta quoad priuatos, sed etiam quoad quoscumque Principes, qui etiam Valerius obseruat, fuisse sublatam quancumque consuetudinem immemoriam celebrandi in Oratoriis: quod est valde norandum.

2. Nota etiam hic obiter, dictum Archiepiscopum petente decisionem alterius dubij, videlicet, An sub eadem prohibitione comprehendatur Capella carcerum publicorum, & petenda sit eadem licentia a Sede Apostolica, vel sufficiat licentia Ordinarij. si huiusmodi Capella sit in loco decenti ornata? Et Sacra Congregatio die respondit, non comprehendit Capellam carcerum publicorum.

3. Et tandem idem Archiepiscopus petiit a Sacra Congregatione aliud dubium, scilicet, An quatenus dicta Capella sub Decreto S. Concilij, necnon Decreto Pauli V. & litterarum prohibitionem comprehendit, & Bulla Cruciatæ non suffragatur, liceat Episcopo contra Sacerdotes, tam saculares, quam Regulares, in eisdem Capellis celebrare volentes, post editum Archiepiscopi publicatum, seu inritatum, procedere; & quibus penis punire? Sacra Congregatio sub eadem die respondit, licere Archiepiscopo contra Sacerdotes, tam saculares, quam Regulares, in eisdem Capellis celebrare volentes post editum Episcopi publicatum, procedere etiam ad penas censurarum.

RESOL. XVIII.

An quando licitum est causa magna necessitatis celebrare extra Ecclesiam, sit aduendus Episcopus pro licentia? Et an possit Episcopus in casu necessitatis prædictam licentiam concedere Sacerdotibus extra propriam Diocesim? Et notatur, quod in quodam Palatio rurali aderat Capella cum Altari portatili, in qua tamen non aderat licentia Tom. I. V.

dicendi Missam, & repente quis incidit in articulo mortis, quaesierunt a me, an tunc posset Sacerdos celebrare in illo Altari portatili ad dandum Viaticum moribundo? Ex p. 9. tr. 1. Ref. 46.

§. 1. Negatiue respondet Emmanuel Sa verb. Missa num. 9. & pro hac sententia adducit etiam Nauarrum, Soram & Armillam Patet Pasqualigus de c. 178. n. 2. quos ipse sequitur, quando necessitas est euidentis: secus in dubio.

2. Sed, his non obstantibus, nominatim contra Patrem Pasqualigum, nosse Alphonsi de Leone in tr. de cens. recollect. s. n. 851. talem sententiam non audeat admittere, quando Episcopus, vel Ordinarius potest facile adiri: secus si non potest facile adiri: nam Concilium Tridentinum in supradicto Decreto tribuit hanc facultatem Episcopo pro casu necessitatis tantum; & per consequens restricta fuit facultas sibi data a iure, non in totum; sed pro casu solum vbi adesset necessitas euidentis: si ergo, quando adest euidentis necessitas, & posset facile Episcopus, vel eius Vicarius non adiri, non teneretur quis petere dictam licentiam, frustratæ esset dicta concessio S. Concilij facta Ordinariis pro executione prohibitionis. Ita Leone. Et quidem ego affirmatiue sententia adhaereo, cui adherent etiam communiter Doctores, quos citat, & sequitur Perficus de Offic. Sacerdot. lib. 1. c. 6. dub. 4. n. 33. quia nunquam extra Ecclesiam celebrare licet, nisi Episcopus permiserit, vt patet ex cap. Misserum de consecr. dist. 1.

3. Sed, quidquid sit de rigore, securius erit in dictis casibus semper petere licentiam ab Episcopo: & ita consulendum esse existimo Parochis, & aliis Sacerdotibus. Vide Vvigers in 3. p. q. 83. dub. 15. n. 67. Marchin. de Sac. Ordin. tr. 3. par. 3. c. 9. num. 11. Garciam in Summ. Theol. mor. tr. 3. diff. 8. dub. 2. punct. 1. n. 6. & alios.

4. Non deferam tamen hic adnotare casum, de quo olim Ego interrogatus fui. In quodam Palatio rurali aderat Capella cum Altari portatili, in qua tamen non aderat licentia dicendi Missam repente quis incidit in articulo mortis: quaesierunt a me, an tunc posset Sacerdos Missam celebrare in illo Altari portatili ad dandum Viaticum moribundo: Et respondi affirmatiue, & in terminis Nugnum adduxi in 3. p. D. Thomas, som. 1. q. 83. art. 3. vbi docet, esse peccatum mortale celebrare extra Ecclesiam sine Episcopi facultate: modificat tamen hoc in casu allato, & sic asserit: [Sit conclusio: Mortale peccatum est celebrare extra locum sacrum sine facultate Episcopi. Hæc conclusio patet: Primò, quia est communis inter Doctores Scholasticos in 4. dist. 13. & illam docet D. Thomas in isto articulo, Syluester, & alij Summistæ in verb. Missa: & ita præcipitur in Concilio Tridentino, sess. 22. cap. de obseruandis in celebratione Misserum. Et patet: quia talis celebratio esset contra communem vsu totius vniuersalis Ecclesie in re grauissima, vnde & grauius puniuntur sic celebrantes, intelligenda est nostra conclusio, nisi aliàs sit grauis necessitas, quia tunc licitum est celebrare in domo, & in quocumque loco decenti: vt si sit infirmus in extrema necessitate, & aliter non possit illi subueniri, nisi celebrando extra templum.] Ita Nugnum, cui etiam adde Toletum lib. 2. c. 2. n. 1. & Perficum de officio Sacerdotis, l. 1. c. 6. dub. 4. n. 29.

5. Sed hic quaerendum erit, An possit Episcopus in casu necessitatis prædictam licentiam concedere Sacerdotibus sibi subditis extra propriam Diocesim? Respondeo, circa hoc esse duas sententias. Prima affirmat: quia hoc sine licentia Episcopi fieri potest in necessitate, vt in itinere, quando licentia commodè haberi non potest, cap. Concedimus de consecr. dist. 1. non autem extra necessitatem; alioquin esset licitum de iure communi, ac proinde frustra concederetur Episcopis priuilegijs, vt in Altari Viatico celebrare, vel celebrare facere possint in itinere, c. Quoniam de priuilegijs, lib. 6. Ergo

V N A
B N I A
I I I I V V
I I I